

תזכיר חוק

א. שם החוק המוצע

חוק התקשורת (בזק ושידורים) (תיקון מס'...) (סימון מסר המוני המופץ באמצעות יישום אוטומטי), התשפ"ב–
2022

ב. מטרת החוק המוצע, הצורך בו, עיקרי הוראותיו והשפעתו על הדין הקיים

מטרת הצעת חוק זאת היא להגביר את השקיפות במרחב המקוון בנוגע לשימוש באמצעים ויישומים טכנולוגיים המאפשרים הפצת מסרים באופן אוטומטי ולצמצם את התופעה הרחבה של הטיית דעת הקהל באמצעות שימוש באמצעים ויישומים אלו. מוצע לחייב גורם, המפיץ ברשתות החברתיות הגדולות מסר ובכלל כך מידע, תגובה או סימן, תוך שימוש ביישום המאפשר את הפרסום באופן אוטומטי, לנהוג בשקיפות ולסמן מסר זה. באופן זה, משתמשי הרשת החברתית יידעו כי מסר כאמור הופץ באמצעות שימוש ביישום אוטומטי ותתאפשר להם קריאה וסינון מושכלים של המסר. כך תצומצם התופעה של הדהוד מסרים, הטיית דעת הקהל ואף הטעייתו. בנוסף, מוצע לקבוע כי אי סימון מסר המופץ באמצעות יישום אוטומטי כנדרש בהתאם להצעת חוק זו, יהווה עוולה אזרחית אשר תקים לנפגע מאי סימון המסר כאמור, עילה לתביעה נזיקית וכן עילה לתביעה של פיצויים מוסכמים אף ללא הוכחת נזק.

ג. השפעת החוק המוצע על קבוצות אוכלוסייה מסוימות

אין

ד. השפעת תזכיר החוק המוצע על התקציב ועל התקן המנהלי של המשרד היוזם, משרדים אחרים ורשויות אחרות.

אין

- לא נבחנה ההשפעה על הנהלת בתי המשפט בהתייחס לסעיף 30ב(ז) המוצע (סעיף 1 להצעה).

ה. להלן נוסח תזכיר החוק המוצע ודברי הסבר

תזכיר חוק מטעם משרד התקשורת ומשרד המשפטים:

חוק התקשורת (בזק ושידורים) (תיקון מס'...)(סימון הפצת מסר המוני המופץ באמצעות יישום אוטומטי), התשפ"ב-2022

הוספת סעיף 30ב. 1. אחרי סעיף 30א לחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982¹ (להלן – החוק העיקרי), יבוא:

"מסר 30ב. (א) בסעיף זה -
המוני
מופץ

"מסר המוני" - מידע, לרבות תגובה או סימן, אשר נקרא, נשמע או נראה על ידי הציבור או חלק ממנו, כשהוא נשלח או שותף, במטרה לקדם אחד מאלה:

(1) רעיון או עמדה;

(2) ביצוע רכישה או מכירה של מוצר או שירות;

(3) תרומה.

"מפרסם" - מי שמבצע פרסום ובכלל זה אם הזמין או מימן אותו.

"פרסום" - הפצה ברשת האינטרנט.

"רשת חברתית" - ספק שירות, המספק שירותי הפצת תוכן וממשק המאפשר שתוף תוכן בין משתמשי השונים ותגובה לתוכן זה על ידם, למעט אם פעילות הפצת התוכן נלווית לשירות השיתוף שהוא השירות העיקרי, בין בתשלום ובין שלא.

"רשת חברתית גדולה" - רשת חברתית העומדת בתנאים שקבע השר בהתאם לסעיף (ח)(1).

(ב) אדם המפרסם מסר המוני ברשת חברתית גדולה באמצעות יישום המבצע את הפרסום באופן אוטומטי (להלן – מסר המוני אוטומטי), יסמן זאת באופן בולט וברור ובסמיכות למסר.

¹ ס"ח תשמ"ב מס' 1060; ס"ח התשפ"א 2883.

(ג) רשת חברתית גדולה תכלול במסגרת תנאי השימוש בה, הוראה כאמור בסעיף קטן (ב), לפיה חובה על מפרסם לסמן באופן בולט וברור מסר המוני אוטומטי, וזאת כתנאי לשימוש ברשת החברתית.

(ד) רשת חברתית גדולה תאפשר למשתמש בשירותיה, לדווח לה באופן מקוון ובמלל חופשי בשפה העברית או הערבית, על כל מפרסם המפר את הוראת סעיף קטן (ב).

(ה) מצאה רשת חברתית גדולה שלא סומן מסר המוני אוטומטי על ידי מפרסם, בניגוד להוראות סעיף קטן (ב) או שדיווח על מפרסם שלא סימן מסר המוני אוטומטי כאמור בסעיף קטן (ד) הוא דיווח אמת, תפעל בהתאם להוראות כדלקמן:

(1) הרשת החברתית תודיע למפרסם על אי סימון המסר ההמוני האוטומטי שפורסם על ידו, בניגוד להוראות סעיף קטן (ב) (בסעיף זה - הודעת אי סימון);

(2) הרשת החברתית תחייב את המפרסם לסמן את המסר ההמוני האוטומטי שפורסם על ידו בתוך 10 ימי עבודה מיום שניתנה לו הודעת אי סימון (בסעיף זה – תקופת הסימון);

(3) ניתנה למפרסם הודעת אי סימון ולא סימן המפרסם את המסר ההמוני האוטומטי שפורסם על ידו בתוך תקופת הסימון, תסיר הרשת החברתית את המסר ההמוני האוטומטי.

(ו) הפרת הוראת סעיף קטן (ב), היא עוולה אזרחית והוראות פקודת הנזיקין [נוסח חדש]², יחולו עליה, בכפוף להוראות סעיף זה.

(ז) (1) לא סומן מסר המוני אוטומטי בניגוד להוראות סעיף זה, רשאי בית המשפט לפסוק בשל הפרה זו, פיצויים מהמפרסם שאינם תלויים בנזק (בסעיף זה – פיצויים לדוגמה), בסכום שלא יעלה על 1,000 שקלים חדשים בגין כל מסר המוני אוטומטי שלא סומן.

(2) בבואו לקבוע את גובה הפיצויים לדוגמה, יתחשב בית המשפט, בין השאר, בשיקולים המפורטים להלן, ולא יתחשב בגובה הנזק שנגרם לאדם הנפגע כתוצאה מביצוע ההפרה (בסעיף זה – הנפגע):

(א) אכיפת החוק והרתעה מפני הפרתו;

(ב) עידוד הנפגעים למימוש זכויותיהם;

(ג) היקף ההפרה וכמות האנשים שנחשפו למסר ההמוני האוטומטי שלא סומן.

(3) אין בהוראות סעיף זה בכדי לפגוע מזכותו של הנפגע לפיצויים לפי סעיף קטן (ו) או לכל סעד אחר, בשל אותה הפרה.

(ח) (1) השר יקבע בתקנות תנאים להגדרת רשת חברתית כרשת חברתית גדולה.

(2) השר, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי לקבוע דרכים לסימון מסר המוני אוטומטי שהוראות סעיף זה יחולו לגביהן ובכלל כך צורת הסימון, מיקומו ואופן הסימון.".

ד ב ר י ה ס ב ר

בשנים האחרונות התעצם השימוש ברשת האינטרנט בכלל וברשתות החברתיות בפרט. לא אחת נאמר כי בימינו, המרחב המקוון, משמש כבמה מרכזית, בדומה לכיכר העיר בימים עברו. בתוך כך, גבר גם השימוש באמצעים ויישומים טכנולוגיים, בין היתר, לצורך מתן שירות והפצת מידע באופן אוטומטי (להלן - אמצעים אוטומטיים). מטרת הצעת חוק זאת היא להגביר את השקיפות בנוגע לשימוש באמצעים האוטומטיים. לשימוש באמצעים אוטומטיים יתרונות רבים ובין היתר, מתן שירות מהיר ויעיל, הפצת תוכן או מסר במהירות באופן המשרת ומחזק את חופש הביטוי וכן עידוד השיח הציבורי בסוגיות השונות. לצד כך, אחת הבעיות העיקריות

שהתעוררו בשל השימוש הנרחב באמצעים אוטומטיים ברשת היא האפשרות לייצר הדהוד והעצמה של מסרים בדרך הגורמת להטיית דעת הקהל, נוכח תפיסת פופולאריות המסר, באופן החוטא למציאות ואף מעוות אותה. עוד נוסף כי במקרים רבים הדהוד המסר או הפצתו ממומנים ומוזמנים על ידי בעלי אינטרסים, המבקשים להשפיע על הציבור ולהטות את דעתו באופן המשרת אותם. בפועל, הפצת מסר באמצעים אוטומטיים יכולה לכלול הפצת טקסט, תגובה ואפילו סימון לייק, באופן נרחב מאוד, היוצר אצל משתמשים אחרים רושם מוטעה אודות חשיבות המסר, היקף התומכים בו ואולי אף אמינותו.

בהצעת חוק זו, מוצע לייצר שקיפות במקרים בהם נעשה שימוש באמצעים אוטומטיים להפצת מסר כלשהו ובכלל כך מידע, לרבות תגובה וסימון הבאים לקדם רעיון, עמדה, ביצוע רכישה או מכירה של מוצר או שירות וכן תרומה (להלן – מסר). הצעה זו אינה אוסרת או מגבילה שימוש באמצעים אוטומטיים להפצת מסר. כאמור לעיל, במקרים רבים שימוש באמצעים אוטומטיים משרת את האינטרס הציבורי. יחד עם זאת, בדומה לאסדרה בתחומים רבים אחרים בהם קיימת חובת סימון, כגון בתחום השידורים, מוצע לחייב גורם המשתמש באמצעים אוטומטיים להפצת מסר לרבות אם הזמין את ההפצה או מימן אותה, לסמן מסר כאמור. באופן זה, יידעו משתמשים אחרים ברשת כי מדובר בהפצה אוטומטית ולא יסיקו באופן מוטעה עובדות ומאפיינים לגבי המסר רק בשל הפצתו הנרחבת. בנוסף, מוצע לחייב רשתות חברתיות גדולות, לאכוף את חובת סימונו של מסר שהופץ באמצעים אוטומטיים וכן לשלב את חובת סימון המסר כחלק מתנאי השימוש ברשת החברתית. עוד מוצע לקבוע, כי אי סימון מסר כאמור הוא עוולה אזרחית אשר תקים לנפגע מאי סימון המסר כנדרש בהצעת חוק זו עילה לתביעה נזיקית וכן עילה לתביעת פיצויים מוסכמים, אף ללא הוכחת נזק.

בהתאם לאמור, מוצע להוסיף בחוק התקשורת סעיף 30ב חדש, שיסדיר וייקבע חובת סימון מסר המופץ באמצעים אוטומטיים והכל כמפורט להלן:

לסעיף קטן (א) המוצע – מוצע להוסיף סעיף הגדרות ולכלול בו את כל ההגדרות הרלוונטיות לאסדרה זו ובכלל כך להגדיר "מסר המוני", תוך מתן דגש כי מדובר במסר המופץ לציבור הרחב או לחלק ממנו, שכן במקרים אלו עשוי הדהוד המסר להיות בעל השפעה רחבה ולהטות את דעת הקהל. כמו כן, מוצע להגדיר "רשת חברתית גדולה", באופן שיכלול ספקי שירות שמטרתם העיקרית היא שיתוף תוכן בין משתמשים העומדים בתנאים שייקבע השר.

בנוסף, מוצע להגדיר "פרסום" כהפצה ברשת האינטרנט וכן להגדיר "מפרסם" באופן רחב כך שהגדרה זו תכלול גם את מי שמפיץ מסר וגם את מי שהזמין או מימן את הפצתו. לעיתים, הגורם שמבקש להפיץ את המסר הוא אינו הגורם שמפיץ אותו בפועל ולצורך כך נשכרים שירותים מגורם אחר. לכן, קיימת חשיבות בהרחבת הגדרת "המפרסם" גם למי שמזמין או מממן את הפרסום.

לסעיף קטן (ב) המוצע – מוצע לחייב גורם המפיץ מסר באמצעים אוטומטיים, לסמן את המסר שהופץ כאמור באופן בולט וברור ובסמיכות למסר עצמו.

לסעיף קטן (ג) המוצע – מוצע לחייב רשתות חברתיות גדולות לכלול במסגרת כללי הקהילה שלהן תנאי המחייב את סימונו של מסר שמופץ באמצעים אוטומטיים, כתנאי לשימוש ברשת החברתית.

לסעיף קטן (ד) המוצע – מוצע לחייב רשת חברתית לאפשר למשתמשיה לדווח בעברית או בערבית על משתמש

אחר שלא סימן מסר בהתאם להוראות סעיף זה וזאת על מנת להגביר את הפיקוח בנושא ולאפשר לרשתות החברתיות לאתר יותר מקרים, בהם לא סומן מסר כנדרש.

לסעיף קטן (ה) המוצע – מוצע לחייב רשת חברתית לטפל במקרים בהם היא מוצאת כי לא סומן מסר כנדרש בהתאם להוראות סעיף זה, לרבות במקרה של דיווח משתמש אחד על משתמש אחר בהתאם למנגנון הקבוע בסעיף. המנגנון האמור קובע כי על הרשת החברתית לבקש ממפרסם המסר (שלא סומן בהתאם להוראות סעיף זה) לסמן את המסר בתוך תקופה קצובה, וככל שזה לא נעשה על ידי מפרסם המסר, להסיר את המסר בעצמה.

לסעיף קטן (ו) המוצע – מוצע לקבוע כי אי סימון מסר המופץ באמצעים אוטומטיים, יהווה עוולה אזרחית לפי פקודת הנוזיקין (נוסח חדש), כך שכל מי שנפגע מאי סימון מסר כנדרש בסעיף זה, יוכל לתבוע את נזקו בהתאם לפקודה.

לסעיף קטן (ז) המוצע – מוצע לקבוע, בנוסף לקבוע בסעיף (ו) לעיל, גם מנגנון לפסיקת פיצויים מהמפרסם ללא הוכחת נזק, למי שנפגע מאי סימון מסר בהתאם לנדרש בהוראות סעיף זה. בדרך זו, תיווצר הרתעה מאי קיום הוראות הסעיף ודרכם של נפגעים לקבל פיצוי במקרה של אי סימון מסר כנדרש, תהיה קלה יותר.

לסעיף קטן (ח) המוצע – מוצע להעניק לשר סמכות להתקין תקנות לצורך הגדרת "רשת חברתית גדולה" באופן שיצמצם את תחולת הוראות סעיף זה על רשתות חברתיות שלהן היקף משתמשים רחב והמספקות שירות בישראל. כמו כן, מוצע להעניק לשר סמכות לקבוע הוראות לעניין הדרכים לסימון מסר המוני אוטומטי.